

PMQA Questions & Answers

จากคลินิกให้คำปรึกษา PMQA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ที่สำนักงาน ก.พ.ร.ได้จัดขึ้น สำหรับส่วนราชการที่สนใจ ทุกปลายวันศุกร์ เวลา 13.30 – 15.30 น. นั้น สำนักงาน ก.พ.ร.ได้รวบรวมข้อคำถามต่างๆ จากคลินิก PMQA ในเดือนเมษายน 2553 เพื่อให้ส่วนราชการใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการตามตัวชี้วัด PMQA ดังนี้

หมวด 1 การนำองค์กร

- 1. คำถาม** การกำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญตาม LD4 ถ้าจะกำหนดเพียง 1 ตัวชี้วัดที่สำคัญ ซึ่งมีความครอบคลุมลักษณะตัวชี้วัดทั้งหมดตามเกณฑ์ สามารถเลือกแค่ตัวชี้วัดเดียวได้หรือไม่
- คำตอบ** ตามเกณฑ์สามารถทำได้ แต่ทั้งนี้ในทางปฏิบัติ เป็นไปได้ยากที่จะมีตัวชี้วัดใดตัวชี้วัดหนึ่งที่จะมีลักษณะครอบคลุมทั้ง 5 ประเด็น อีกทั้งการพิจารณาเลือกตัวชี้วัดที่ผู้บริหารจะติดตามเป็นประจำนั้น ต้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ ซึ่งอย่างน้อยควรจะกำหนดจากยุทธศาสตร์ละ 1 ตัวชี้วัดที่สำคัญ
- 2. คำถาม** ผลสำรวจเพื่อกำหนดกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ใน CS1 สามารถนำมาเป็นหลักฐานอ้างอิงใน LD1 ได้หรือไม่
- คำตอบ** สามารถนำมาตอบได้ทั้งสองประเด็น
- 3. คำถาม** การดำเนินการใน LD4 ส่วนราชการมีการทบทวน ติดตามประเมินผล แต่ทำไมถึงไม่ผ่านในส่วนของ L/I
- คำตอบ** ในขั้นตอนของการ Learning/ Integration นั้น ส่วนราชการต้องแสดงให้เห็นถึงการทบทวน และการนำผลการทบทวนไปปรับปรุง ความหมายคือ ต้องมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่า เมื่อผู้บริหารรับทราบรายงานผลการดำเนินการตาม Deployment แล้ว ได้มีการสั่งการ/ มอบหมายแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างไร จากนั้นผู้ตรวจจึงจะพิจารณาว่าได้มีการนำคำสั่งการไปปรับปรุงการดำเนินการอย่างไร

หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- 1. คำถาม** ในกรณีบางพันธกิจ ไม่สามารถกำหนดกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ เช่น งานแผน งานงบประมาณ ซึ่งเป็นงานภายใน จะสามารถตอบโจทย์ความครอบคลุมทุกพันธกิจตาม CS1 ได้อย่างไร

คำตอบ กรณีดังกล่าว ส่วนราชการสามารถชี้แจงได้ โดยต้องมีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า ได้ทำการวิเคราะห์ Output ของพันธกิจ และมีการวิเคราะห์ตาม SIPOC Model เพื่อกำหนดกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแล้ว

การวิเคราะห์ SIPOC Model หมายความว่า เป็นการหาผู้รับบริการจากกระบวนการผลิต ว่า ใคร คือ ผู้รับผลผลิตโดยตรง (ผู้รับบริการ) ดังนั้น จะเริ่มพิจารณา Supplier - Input -Process- Output-Customer

2. คำถาม ใน CS2 ถ้าหน่วยงานย่อยที่อยู่ภายในกรม มีช่องทางรับฟังและเรียนรู้ความต้องการ ฯ ผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งแตกต่างหากจากเว็บไซต์ของกรมเอง ได้หรือไม่

คำตอบ ได้ แต่ทั้งนี้กรมต้องมีการกำหนด Approach ให้ครอบคลุมและชัดเจน ว่าภายใต้เว็บไซต์ของกรม แต่ละหน่วยงานย่อยจะมีเว็บไซต์ ซึ่งใช้เป็นช่องทางในการรับฟังและเรียนรู้ความต้องการ ฯ รวมทั้งจะต้องเขียน flow ของระบบการจัดการข้อร้องเรียน ฯ (CS3) ให้มีความเชื่อมโยงกันด้วย

3. คำถาม การวัดประสิทธิภาพของช่องทางตาม CS2 โดยพิจารณาจากจำนวนผู้เข้าเว็บไซต์ที่เพิ่มขึ้นนั้น หากสำรวจทางหน้าเว็บไซต์แล้ว พบว่าในแต่ละรอบของการเก็บข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนผู้ใช้ช่องทางมีอัตราที่เท่าเดิม ไม่เพิ่มขึ้น จะวัดในเชิงประสิทธิภาพอย่างไร

คำตอบ กรณีดังกล่าว อาจสื่อได้ว่าช่องทางนั้น มีผู้เข้าใช้เป็นปกติอยู่แล้ว จึงไม่แสดงถึงอัตราที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ การวัดเรื่องประสิทธิภาพของช่องทาง อาจวัดในประเด็นอื่นได้ เช่น วัดจากการอัปเดตของข้อมูลข่าวสาร โดยพิจารณาจากผลความพึงพอใจต่อข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์ ซึ่งข้อมูลที่ได้ ส่วนราชการจะสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการและประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้ดีกว่า

4. คำถาม กรณีเป็นกรมด้านนโยบาย ข้อร้องเรียนของกรมโดยตรงจะไม่มี แต่ข้อร้องเรียนที่พบจะเป็นการร้องเรียนหน่วยงานอื่น ผ่านทางเว็บของกรม

คำตอบ กรณีดังกล่าว กรมอาจไม่มีข้อร้องเรียนเลยก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่า ข้อร้องเรียนที่พบ เป็นการร้องเรียนของหน่วยงานอื่น

5. คำถาม ต้องมีระบบติดตามคุณภาพการให้บริการ จากคำชมเชย หรือไม่

คำตอบ สำหรับคำชมเชยไม่ต้องแสดงระบบติดตาม ฯ ให้แสดงระบบติดตาม ฯ กรณีของข้อร้องเรียน/ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้ตรวจประเมิน ฯ จะขอดูระบบการจัดการข้อร้องเรียน ฯ พร้อมทั้งหลักฐานแสดงการดำเนินการ ในส่วนของระบบติดตาม ฯ นั้น ให้แสดงตัวอย่างการติดตามข้อร้องเรียน ฯ ทั้งนี้สิ่งสำคัญคือ การสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบถึงการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

6. คำถาม ความหมายของกลุ่มเครือข่าย

คำตอบ กลุ่มเครือข่าย อาจจะอยู่ในกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ ทั้งนี้การสร้างเครือข่าย ต้องระบุให้ได้ชัดเจนก่อนว่ากลุ่มเครือข่ายคือกลุ่มใด โดยให้พิจารณาจากกลุ่มที่มาช่วยเราทำงาน ไม่ใช่เพียงแค่มารับบริการ ส่วนการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นระหว่างกัน อาจมีการจัดเสวนาทุกเดือน กิจกรรมสัมพันธ์ ที่เน้นการมีส่วนร่วม ซึ่งความสัมพันธ์ดีขึ้นหรือไม่อย่างไร ดูจากผลตอบรับ/การสำรวจความคิดเห็น ที่ได้จากการจัดกิจกรรมนั้น ๆ

7. คำถาม ช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับเครือข่าย

คำตอบ หากกลุ่มเครือข่ายอยู่ในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถใช้ช่องทางเดียวกันกับการรับฟังและเรียนรู้ความต้องการ (CS2) ได้

8. คำถาม การประเมินผลเพื่อหาว่า กิจกรรมตาม CS4 ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นหรือไม่นั้น สามารถประเมินผลย้อนหลังได้หรือไม่

คำตอบ ภายหลังจากการจัดกิจกรรมแล้ว หากไม่ได้ทำการประเมินผลหลังจบกิจกรรมแล้วทันที อาจจัด Focus Group เพื่อติดตามผลอีกครั้งได้ เพื่อหาว่าความสัมพันธ์ดีขึ้นจากเดิมหรือไม่อย่างไร

9. คำถาม แบบสำรวจความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ สามารถใช้คำถามชุดเดียวกันได้หรือไม่

คำตอบ ในการสำรวจความไม่พึงพอใจนั้น ผู้รับบริการอาจอยู่ในความไม่พึงพอใจน้อย แต่ไม่ถึงกับไม่พึงพอใจ เพื่อระบุถึงสิ่งที่ไม่พึงพอใจอย่างเด่นชัด จึงควรแยกแบบสอบถามความไม่พึงพอใจออกมา ทั้งนี้หากจะทำการสำรวจในชุดเดียวกัน มีเงื่อนไขดังนี้

1. ให้แสดงความแตกต่างของ Scale อย่างชัดเจน
2. ต้องมั่นใจว่าข้อคำถามจะไม่เป็นการชี้นำไปสู่ความไม่พึงพอใจ
3. การสำรวจให้แยกกลุ่มผู้รับบริการ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. ควรใช้การทอดแบบสอบถาม ไม่แนะนำให้ใช้การสำรวจผ่านทางโทรศัพท์

10. คำถาม ถ้าผลสำรวจพบว่าผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจอยู่แล้ว จะนำผลดังกล่าวไปปรับปรุงอย่างไร

คำตอบ ตามเกณฑ์ต้องการให้มีการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการที่ดีขึ้น ในกรณีที่ผลสำรวจมีความพึงพอใจ ให้พิจารณาประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อย นำมาปรับปรุงเพื่อความพึงพอใจที่มากขึ้น

หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

1. คำถาม ศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครอบคลุมตามเกณฑ์ IT4 คืออะไร

คำตอบ ตาม IT4 สิ่งในส่วนราชการต้องมีเพิ่มเติมจากที่มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับงานบริการของส่วนราชการอยู่แล้วนั้น คือ ต้องเปิดให้ประชาชนสามารถเข้ามาสืบค้นข้อมูลที่ต้องการผ่านทางหน้าเว็บไซต์ได้ ตามที่ พรบ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดให้เปิดเผย สำหรับที่ผ่านมาส่วนราชการไม่ผ่านในประเด็น IT4 นี้ ทางผู้ตรวจประเมินแจ้งกลับมาว่า ส่วนมากจะเป็นเรื่อง ความไม่ครบถ้วนของรายงานข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งนี้ท่านสามารถดาวน์โหลด “ประสบการณ์การตรวจประเมินหมวด 4 โดยทริส” ในเอกสารและสื่อ ปี 2553 ทาง www.opdc.go.th เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ

2. คำถาม ระบบ Warning System ต้องเชื่อมโยงกับหมวดอื่นหรือไม่

คำตอบ ระบบ Warning System ถือเป็นระบบที่ใช้ในการติดตาม เฝ้าระวัง เตือนภัย ที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ ต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์ ตัวชี้วัด วิธีติดตาม ซึ่งตัวชี้วัดที่จะใช้ในการติดตามนั้น คือตัวชี้วัดที่สำคัญที่ได้มีการกำหนดไว้แล้วใน LD4 มาดำเนินการใน IT5 โดยอาจจะพิจารณาเฉพาะตัวชี้วัดที่วิกฤต (crisis) เช่น เรื่องการข่าว การต่างประเทศ เป็นต้น มีระบบติดตาม และเตือนภัย พร้อมทั้งสามารถส่งข้อมูลให้ผู้บริหารรับทราบอย่างทันถ่วงที แต่ในสถานการณ์ปกติ อาจมีการรายงานผลการติดตาม ให้ผู้บริหารรับทราบในการประชุมของฝ่ายบริหารอย่างสม่ำเสมอได้เช่นกัน

3. คำถาม ใน IT7 ระยะเวลาที่เหมาะสม หมายความว่าอย่างไร

คำตอบ ตามแนวทางการตรวจของทริส ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม คือ ภายใน 6 เดือนแรก ของปีงบประมาณ หรือไม่น้อยกว่า 2 ครั้งต่อปี หมายความว่า ให้ดำเนินการไตรมาสละ 1 ครั้ง

4. คำถาม องค์ความรู้ที่กำหนด ต้องสอดคล้องกับมิติที่ 1 ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการหรือไม่

คำตอบ การจัดทำแผนการจัดการความรู้ ให้เลือกทำ 3 องค์ความรู้ที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ ซึ่งในทางปฏิบัติ ต้องนำไปสู่การดำเนินการในมิติที่ 1 ได้ด้วย

5. คำถาม ความทันสมัยของข้อมูล ตามการดำเนินการในหมวด IT หมายความว่าอย่างไร

คำตอบ ดูว่าข้อมูลนั้นๆ รอบของการ Update เป็นอย่างไร เช่น กำหนดให้ Update ข้อมูลทุกเดือน ทุกปี ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นรายเดือนหรือรายปีเท่านั้น อาจจะ 3 ปีครั้ง 5 ปีครั้งได้ ขึ้นอยู่กับรอบของข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้

หมวด 5 การประเมินทรัพยากรบุคคล

- 1. คำถาม** ระบบการประเมินผลตาม HR2 เป็นระบบเดียวกันกับการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนของสำนักงาน ก.พ. หรือไม่

คำตอบ เป็นระบบเดียวกัน แต่ส่วนราชการต้องแสดงให้เห็นว่า หลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการได้นำไปปฏิบัติมีประสิทธิผลและเป็นธรรม นอกจากนี้สามารถนำระบบการจัดสรรแรงจูงใจอื่น ๆ มาประกอบได้ด้วย
- 2. คำถาม** ตาม HR3 ต้องจัดทำทั้งแผนพัฒนาบุคลากรและแผนพัฒนาขีดสมรรถนะใช่หรือไม่

คำตอบ ตามประเด็นการตรวจ กำหนดให้มีแผนพัฒนาบุคลากรหรือแผนพัฒนาขีดสมรรถนะ คือ เลือกแผนใดแผนหนึ่ง หากมีการจัดทำทั้ง 2 แผน ในการตรวจประเมิน ให้แสดงหลักฐานประกอบเพียง 1 แผน
- 3. คำถาม** ความคุ้มค่าของการพัฒนา/ ฝึกอบรมบุคลากร พิจารณาจากอะไร

คำตอบ การวัดเรื่องความคุ้มค่า ไม่จำเป็นต้องเป็นความคุ้มค่าด้านต้นทุนต่อหน่วยเพียงอย่างเดียว เราสามารถประเมินจากผลลัพธ์ที่ได้รับภายหลังจากการจัดฝึกอบรม อาจจะวัดในเชิงคุณภาพได้ ดูที่ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ ว่าภายหลังจากเข้ารับการฝึกอบรม บุคลากรได้นำไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน และประสิทธิภาพการทำงานของส่วนราชการดีขึ้นหรือไม่อย่างไร
- 4. คำถาม** การประเมินความคุ้มค่า ต้องมีระยะเวลาในการคำนวณหรือไม่ เช่น ผลต้องดูภายใน 1 ปี 5 ปี หรือระยะเวลาเท่าไร

คำตอบ อาจจะ 3 เดือน หรือ 6 เดือน จึงประเมินก็ได้ ตามคำถามจะประเมินผลระยะสั้น ระยะยาว ขึ้นอยู่กับส่วนราชการกำหนด แต่จริงๆ แล้วผลที่เราคาดหวังจากการฝึกอบรมเราจะไม่ได้ตั้งไว้ไกลขนาดนั้น เพราะเราก็คงหวังผลจากการที่ไปอบรมแล้วนำมาใช้ในการทำงานได้อย่างทันที เช่น หลังจากรับการฝึกอบรม 3 เดือนเป็นอย่างต่ำ
- 5. คำถาม** การสัมมนาถือเป็นการอบรมหรือไม่

คำตอบ ไม่ การตอบว่าเป็นการอบรมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ อีกทั้งกิจกรรมจะต้องถูกกำหนดไว้ใน Action Plan ตามแผนพัฒนาบุคลากรอยู่แล้ว ว่าทั้งปี จะมีหลักสูตรอบรมใดบ้าง

หมวด 6 การจัดการกระบวนการ

- 1. คำถาม** ผู้ตรวจพิจารณาประเด็นใดบ้างของการติดตาม (PM2 การ Learning)

คำตอบ ขอดูระบบการติดตามผลของตัวชี้วัดของกระบวนการ วิธีการติดตาม ผู้รับผิดชอบ และรอบเวลาการติดตาม การจัดเก็บข้อมูล
- 2. คำถาม** การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน

คำตอบ ไม่จำเป็นต้องทำตัวเล่มสวยงาม เพราะคู่มือจะต้องมีการทบทวน และอาจมีการปรับอยู่ตลอดเวลา
- 3. คำถาม** สามารถนำปฏิทินงานมาเป็นมาตรฐานงานได้หรือไม่

คำตอบ ได้ ในกรณีที่ใช้กรอบระยะเวลาเป็นมาตรฐานงาน
- 4. คำถาม** ในปีนี้ สามารถนำกระบวนการสร้างคุณค่า และกระบวนการสนับสนุนที่ได้กำหนดไว้เมื่อปีที่แล้ว มาดำเนินการได้หรือไม่

คำตอบ สามารถนำมาใช้ได้ ถ้ายุทธศาสตร์ไม่เปลี่ยน และต้องแสดงให้เห็นว่าได้มีการทบทวนวิเคราะห์แล้วในปีปัจจุบัน
- 5. คำถาม** การดำเนินการใน PM5 ต้องมีความเชื่อมโยง (Integration) อย่างไร

คำตอบ พิจารณาจากคู่มือที่ท่านทำมานั้นไปเชื่อมโยงกับการดำเนินงานในหมวดไหนบ้าง (ยกมาแค่หมวดเดียวก็ได้)
- 6. คำถาม** การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ต้องครอบคลุมทุกกระบวนการหรือไม่

คำตอบ ต้องทำคู่มือการปฏิบัติงานของแต่ละกระบวนการย่อยที่กำหนดไว้ในกระบวนการหลัก แต่ทั้งนี้ เพื่อความคล่องตัว ให้พิจารณากำหนดกระบวนการหลัก ๆ ของส่วนราชการ และให้กิจกรรมย่อย ๆ อยู่ภายใต้กระบวนการหลักนั้น ๆ
- 7. คำถาม** ในกรณีหน่วยงานกลาง เช่น สำนักงานปลัดกระทรวง การกำหนดแผนสำรองฉุกเฉินนั้น ถ้าหน่วยงานย่อย มีแผน ฯ อยู่แล้ว หน่วยงานกลางต้องรวบรวมแผน ฯ ของทั้งหมด มาไว้ในแผน ฯ กลางหรือไม่

คำตอบ สำหรับส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานกลาง หากมีกรณีที่เกิดกล่าวมา สามารถจัดทำแผนภาพรวมก็ได้ ไม่ต้องระบุลึกลงไปในแต่ละหน่วยย่อย ให้เลือกประเด็นที่เป็น Generic ทุก ๆ หน่วยสามารถนำไปใช้ร่วมกันได้ โดยแผน ฯ ย่อยแต่ละหน่วยที่แตกต่างกันไป อาจไม่ต้องระบุมาก็ได้ ทั้งนี้ เน้นการ Integration กับพันธกิจเป็นหลัก